

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **Ing. V. N.**, narozený dne X.
bytem X.

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25/1292, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 6. 2020, č. j. X.,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ústředí (dále jen „žalovaná“) ze dne 5. 6. 2020 č. j. X. (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo podle ust. § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a § 88

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“) změněno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 14. 11. 2019 č. j. X. (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že žalobci byl podle ust. § 29 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), přiznán od 6. 12. 2019 starobní důchod ve výši 22 401 Kč měsíčně, od lednové splátky důchodu v roce 2020 činí výše starobního důchodu 23 767 Kč měsíčně. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci podle ust. § 29 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění přiznán od 6. 12. 2019 starobní důchod ve výši 20 794 Kč měsíčně.

II. Žalobní body

2. Žalobce vytýkal žalované, že postupovala chybně ve věci započítání hrubých příjmů získaných od zaměstnavatele X. Žalovaná se zde dovolává znění zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2011, resp. platného od 1. 1. 2012. Tato dvě znění chybně staví vedle sebe, přesněji proti sobě. Zákon ve znění platném do 31. 12. 2011 v ust. § 5 odst. 2 přiznává statut účastníka pojištění členům statutárních orgánů (dozorčích rad) obchodních společností, byť o nich nehovoří výslovně. To v praxi způsobovalo problémy a nejasnosti, proto zákonodárce přistoupil k novele tohoto ustanovení. Novela tohoto odstavce platná od 1. 1. 2012 nezměnila jeho obsah, pouze znění tohoto druhého odstavce zkonkretizovala, upřesnila a rozčlenila. K tomu lze přiměřeně použít judikáty Nejvyššího správního soudu č. 878/2006 Sb., č. 879/2006 Sb. V tomto případě se žalovaná dokonce opírá o názor zaměstnavatele (který je také chybný). Žalovaná měla postupovat v souladu s ust. § 11 odst. 2 věta druhá zákona o důchodovém pojištění, kdy toto ustanovení obsahuje právní ochranu pojištěnců před nekázní zaměstnavatelů. Jak vyplývá z odůvodnění rozhodnutí, žalovaná odmítá použít jako jeden z důkazů potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků, sražených zálohách na daň a daňovém zvýhodnění za zdaňovací období, která prokazují, že žalobce obdržel hrubé mzdy a v jaké výši a že zaměstnavatel odvedl pojištění. Na základě toho měla žalovaná zvolit další správný postup. Místo toho se dovolává dvou judikátů Nejvyššího správního soudu, interpretuje je však bez souvislostí, tendenčně a jednostranně. V rámci platné legislativy má žalovaná povinnost vyzvat zaměstnavatele k dopracování chybějících evidenčních listů důchodového pojištění, případně tyto sama v autoremeduře zrekonstruovat.
3. Žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu k dalšímu řízení a uložení mu započítat pro výpočet starobního důchodu hrubé příjmy žalobce dosažené v letech 2008 až 2011 od zaměstnavatele X. v celkové výši 473 095 Kč.

III. Vyjádření žalované

4. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že s námitkami nesouhlasí. Žalovaná se obrátila i na zaměstnavatele X., který jí sdělil, že žalobce byl v letech 2008 až 2011 statutárním zástupcem firmy X. a výše uvedené částky mu byly vyplaceny, avšak nebylo z nich odvedeno sociální pojištění, tudíž nejsou k dispozici žádné evidenční listy. Jak bylo žalobci vysvětleno již v napadeném rozhodnutí, zákon o důchodovém

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

pojištění, ve znění platném do 31. 12. 2011 (tedy v době působení žalobce jako statutárního zástupce u X.), členy dozorčí rady do okruhu pojištěných osob nezařadil. Až podle novely účinné od 1. 1. 2012 jsou dle ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění dále účastní pojištění při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně členové kolektivních orgánů právnické osoby, kteří jsou za činnost v těchto orgánech odměňováni, pokud se jejich příjem za činnost v těchto orgánech považuje za příjem ze závislé činnosti nebo funkční požitky podle zákona o daních z příjmů. K tomuto žalovaná dodává, že od 1. 1. 2012 začaly platit legislativní změny, které naplnily požadavky vznášené na souběh pracovního poměru a výkonu funkce statutárního orgánu či člena statutárního orgánu. Průlomovým se pak stal rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2010, č. j. 3 Ads 119/2010-58, který zásadním způsobem zasáhl do této problematiky, neboť se dotkl i oblasti nemocenského pojištění, a podle jehož právního názoru funkce statutárního orgánu společnosti není druhem práce ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, účinného do 31. 12. 2006, a vznik a zánik tohoto právního vztahu není upraven pracovněprávními předpisy, ale řídí se obsahem společenské smlouvy. Výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyvolalo diskuzi na toto téma, která se projevila nezbytnými změnami v legislativě schválenými na konci roku 2011. Obchodní zákoník pak od 1. 1. 2012 nově určoval, že obchodní vedení společnosti může být vykonáváno v pracovněprávním vztahu zaměstnancem společnosti, který může být současně statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem. Toto ustanovení tudíž nahradilo veškeré nejasnosti o tom, co může nebo nemůže být náplní činnosti statutárního orgánu v pracovním poměru či jiném pracovněprávním vztahu ke společnosti. Změnami prošly také zákony v oblasti sociálního zabezpečení. Zatímco v roce 2011 odměna jednatele zakládala pouze jeho účast na důchodovém pojištění a členovi představenstva nezakládala žádnou účast na pojištění, od ledna 2012 jsou jednatele i členové představenstva zařazeni do skupiny zaměstnanců a pro jejich účast na nemocenském a důchodovém pojištění tak platí stejné podmínky jako pro zaměstnance v pracovním poměru. Tyto změny zároveň znamenaly, že odměny jednatelů a členů představenstev začaly být zatíženy stejnými odvody jako mzda zaměstnanců. Žalobce se tudíž mylí, pokud se domnívá, že zákon o důchodovém pojištění, ve znění platném do 31. 12. 2011, statut účastníka pojištění členům statutárních orgánů (dozorčích rad) obchodních společností přiznával, jen o nich výslovně nehovořil. Vzhledem k uvedenému je totiž zcela zjevné, že veškeré úkony, kterých se žalobce domáhá, tj. nové vystavení evidenčních listů důchodového pojištění do konce kalendářního roku 2011, se jeví nadbytečnými. Sporné evidenční listy v předmětné věci nevykazovaly nedostatky, pro které by musely být Okresní správou sociálního zabezpečení nebo žalovanou vráceny zpět zaměstnavateli k doplnění, popřípadě k opravě, dle názoru žalované byly sporné evidenční listy vyhotoveny zcela v souladu s platnými zákonnými předpisy. Nakonec tomu odpovídá i odpověď zaměstnavatele žalobce X. ze dne 1. 4. 2020 o skutečnosti, že z vyplacených částek nebylo odváděno sociální pojištění, neboť takovou povinnost zákon o důchodovém pojištění, ve znění platném do 31. 12. 2011, zaměstnavatelům nestanovil.

IV. Obsah správního spisu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

5. Žalobce podal dne 11. 9. 2019 žádost o starobní důchod s datem přiznání od 6. 12. 2019. Prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno dne 14. 11. 2019, správní orgán I. stupně aplikoval a citoval právní úpravu dle ust. § 29 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, přiznal starobní důchod ve výši 20 794 Kč, procentní výměra důchodu se stanoví procentní sazbou výpočtového základu, který činí 27 1698 Kč, jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu 63 543 Kč zjištěnému za roky 1986 - 2018, procentní výměra ke dni vzniku nároku na důchod za 43 roků pojištění činí 64,50 % z výpočtového základu, tj. 17 524 Kč. Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí byl osobní list důchodového pojištění žalobce.
6. Žalobce podal dne 16. 3. 2020 proti prvostupňovému rozhodnutí námitky, ve kterých namítal též nezapočítání období roku 2008 až 2011 u zaměstnavatele X. (v částce 126 295 za rok 2008, 122 400 za rok 2009, 102 000 Kč za rok 2010 a 122 400 Kč za rok 2011).
7. Žalovaná obeslala X. s přípisem, že žalobce uváděl, že byl zaměstnancem a mimo vystavené evidenční listy důchodového pojištění za roky 2012 a 2013, obdržel v roce 2008 částku 126 295 Kč, v roce 2009 částku 122 400 Kč, v roce 2010 částku 102 000 Kč a v roce 2011 částku 122 400 Kč. Podle odpovědi ze dne 1. 4 2020 žalobce byl statutárním zástupcem, uvedené částky byly vyplaceny, ale nebylo z nich odvedeno sociální pojištění, tudíž nejsou ani evidenční listy.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

8. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. O věci soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci se na výzvu podle § 51 odst. 1 ř. s. nevyjádřili. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
9. Jádrem tohoto sporu je otázka, zda lze do vyměřovacích základů žalobce pro účel výpočtu jeho starobního důchodu zahrnout též příjmy vyplacené od společnosti X. za roky 2008 až 2011. Žalobce v řízení před správními orgány ani v žalobě neuváděl, z jakého titulu odměna byla vyplácena, v žalobě pouze odkázal na pojištění členů statutárních orgánů (dozorčích rad) obchodních společností. X. v přípisu ze dne 1. 4. 2020 uvedla, že žalobce byl statutárním zástupcem, z vyjádření žalobce vyžádaného soudem pak plyne, že byl členem dozorčí rady.
10. Ustanovení § 5 zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2011, stanovilo pod písmeny a) až x) okruh osob, které jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny pojištění, mj. pod písmenem w) to byli společníci a jednatele společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni. Odstavec druhý tohoto ustanovení pak stanovil, že za zaměstnance v pracovním poměru [odstavec 1 písm. a)] se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik.

11. Podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2012, pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni dále členové kolektivních orgánů právnické osoby, kteří jsou za činnost v těchto orgánech odměňováni, pokud se jejich příjem za činnost v těchto orgánech považuje za příjem ze závislé činnosti nebo funkční požitky podle zákona o daních z příjmů. Podle odstavce 3 za zaměstnance v pracovním poměru [odstavec 1 písm. a)] se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik.
12. Soud uvádí, že výklad žalobce, že podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2011, byli paušálně důchodově pojištěni i členové představenstva či dozorčí rady akciové společnosti, není správný. Důchodové pojištění těchto osob (za určitých podmínek) bylo do zákona přidáno až novelou účinnou ke dni 1. 1. 2012. Soud vychází z toho, že zákonodárce výslovně řešil, za jakých podmínek jsou důchodového pojištění účastny různé kategorie osob, výčet je velmi podrobný, výslovně řeší konkrétní okruhy osob, mj. též statutární orgány společností s ručením omezením (§ 5 odst. 1 písm. w) zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2011.). Není žádný racionální důvod, aby za této situace zákonodárce zamýšlel paušálně statutární orgány akciových společností či členy dozorčích orgánů zahrnout pod toto ustanovení podle obecného ustanovení § 5 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2011. Toto ustanovení výslovně odkazuje na § 5 odst. 1 písm. a), tedy zaměstnance v pracovním poměru, jde o ustanovení na ochranu zaměstnanců v případě tzv. faktických pracovních poměrů. Toto ustanovení povyšuje fakticitu pracovněprávního vztahu nad jeho (soukromoprávní) normativitu. Aniž by mechanicky přebíralo dopady soukromoprávních formalit, chrání veřejné právo ve vztahu k de facto zaměstnanci jeho veřejnoprávní status a z toho mu plynoucí nároky (viz obdobně ve vztahu k pojištění nemocenskému rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2015, č. j. 6 Ads 136/2012-72).
13. Výkladu žalobce nenasvědčuje ani znění důvodové zprávy k zákonu č. 470/2011 Sb., kdy mezi popsányými problémy je zdůrazněno nerovné postavení výdělečně činných osob, z nichž některé nejsou pojištěny ani nemocensky a ani důchodově a některé jsou pojištěny jen důchodově, novela navrhuje odstranit tyto nerovnosti rozšířením okruhu nemocensky a důchodově pojištěných osob a sjednocením tohoto okruhu. Podle důvodové zprávy se navrhuje, shodně s nemocenským pojištěním, rozšířit okruh důchodově pojištěných osob o členy kolektivních orgánů právnických osob, kteří jsou za činnost v těchto orgánech odměňováni, pokud se jejich příjem za činnost v těchto orgánech považuje za příjem ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů.
14. Žalobce svou argumentaci, že také členové statutárních orgánů (dozorčích rad) byli důchodově pojištěni již před rokem 2012, podporuje odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 As 11/2004-71 (č. 878/2006 Sb. NSS) a ze dne 25. 11. 2004, č. j. 7 Ads 26/2003-56 (č. 879/2006 Sb. NSS).
15. Rozsudek č. 879/2006 Sb. NSS se zabývá odlišnou problematikou, a sice souběhem pracovněprávního vztahu a společenstevního poměru jednatele společnosti s ručením

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

omezeným. Není pochyb o tom, že jednatelé společnosti s ručením omezením byli důchodově pojištěni i před 1. 1. 2012, neboť tak výslovně stanovil zákon (ust § 5 písm. w) zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2011).

16. Obdobně pak rozsudek č. 878/2006 Sb. NSS se zabýval případem, kdy jednatel společnosti s ručením omezeným nebyl v pracovněprávním vztahu k této společnosti, ale vykonával pro ni práci na základě smlouvy „o výkonu funkce jednatele“ uzavřené podle obchodního zákoníku a byl za ni odměňován. Rozsudek se zabýval výkladem ust. § 3 odst. 1 písm. c) bod 4, zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění do 31. 12. 2008, podle kterého pojistné jsou povinni platit tito poplatníci: zaměstnanci, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumějí společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni.
17. Z citované judikatury nevyplývá přesah judikatorních závěrů i na členy dozorčích rad akciových společností. Ostatně odkaz žalobce na tato rozhodnutí byl zcela obecný, neuvedl, proč se domnívá, že zmíněná rozhodnutí odůvodňují jiný závěr, než učinila žalovaná v napadeném rozhodnutí.
18. Žalobce v žalobě odkazoval na ust. § 11 odst. 2 věta druhá zákona o důchodovém pojištění, kdy toto ustanovení stanoví, že podmínka zaplacení pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou v případě, kdy zaměstnavatel pojistné na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojistné odvést. Toto ustanovení se v projednávaném případě nepoužije, neboť společnosti X. povinnost odvést pojistné na důchodové pojištění za žalobce za roky 2008 až 2011 vůbec nezvnikla, nadto se citované ustanovení vztahuje k době pojištění, žalobce přitom v letech 2008 až 2011 důchodově pojištěn byl (což je zřejmé z osobního listu důchodového pojištění), žalobce však požaduje příjem od X. zahrnout do vyměrovacích základů.
19. Soud zdůrazňuje, že žalobce podrobnější informace správnímu orgánu neposkytl, odkazoval toliko na zaměstnavatele X. a jím vyplacené částky, z jakého titulu byly vypláceny, v řízení před správními orgány netvrdil. Soud konstatuje, že nemůže za žalobce domýšlet a rozvíjet všechny eventuality, za jakých podmínek by mu nárok mohl vzniknout. Pokud žalobce požadoval zahrnout do vyměrovacích základů další částky, které žalovaná nezohlednila, bylo jeho povinností jasně vymezit důvody, proč má tento zákonný nárok a tvrdit rozhodné skutečnosti a tyto (případně ve spolupráci s žalovanou) prokázat. Soud nemůže z pouhého odkazu na zákon dovozovat, zda žalobce tvrdí, že byl činný v poměru, který má obsah poměru pracovního, avšak pracovní poměr nevznikl, když nebyly stanoveny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik, když toto není podloženo konkrétními skutkovými tvrzeními. V takovém případě bylo třeba již před správními orgány tvrdit, co tedy bylo obsahem činnosti pro společnost X., a za jakou činnost a za jakých okolností byly tvrzené částky vypláceny. Vyjádření žalobce byla obecná a neurčitá, když z přípisu ze dne 25. 3. 2020 je zřejmé, že žalobce měl obecně tvrdit, že byl zaměstnancem společnosti X. v letech 2008 až 2013, správní orgán vyzval tuto společnost k zaslání evidenčních listů důchodového pojištění. Ze znění žaloby však plyne, že se žalobce domáhá zahrnutí příjmů od X. z titulu funkce člena dozorčí rady, kdy se domnívá, že byl pojištěn právě z titulu této funkce, netvrdil, že by pro společnost vykonával jinou činnost, kterou by bylo možné podřadit pod ust. § 5 odst. 2

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

zákonu o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2011 (ani tomu nic ze správního spisu nenásvědčuje). Proto žalovaná nebyla povinna vyzvat zaměstnavatele k dopracování chybějících evidenčních listů důchodového pojištění, ani je sama rekonstruovat, neboť žalobce z titulu své funkce člena dozorčí rady akciové společnosti v období let 2008 až 2011 důchodově pojištěn nebyl a pojistné na sociální zabezpečení za něj nebylo odváděno.

20. Soud si pro úplnost vyžádal potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků, sražených na zálohách na daň a daňovém zvýhodnění, které žalobce předkládal žalované, ta je však nezahrnula do podkladů rozhodnutí, soud shledal, že tento důkaz není nezbytný k rozhodnutí o věci (neboť neprokazuje odvod pojistného na sociální zabezpečení společností X., jak žalobce tvrdil), proto je neprovedl při jednání. Ze všech shora uvedených důvodů neshledal soud žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
21. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce ve věci neměl úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalované žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 19. července 2022

JUDr. Lenka Loudová, v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.